

Handläggare: Margareta Jonsson
Region Innerstad
Park- och gatubyrån
Tel: 0850826342
margareta.jonsson@gfk.stockholm.se

2004-11-15

Dnr Dnr 02-644-1211:13

Till
Gatu- och fastighetsnämnden

**Symboliskt stråk till Judiska församlingen. Skrivelse från
Stockholms konstråd. Återremiss.**

FÖRSLAG TILL BESLUT

1. Gatu- och fastighetsnämnden överlämnar och återropar detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen

Olle Zetterberg

Göran Gahm

Mats Fager

SAMMANFATTNING

Gatu- och fastighetsnämnden har återremitterat ett ärende om utformning och finansiering av ett symboliskt stråk mellan Raoul Wallenbergs minnesmärke och Monumentet över förintelsens offer. Förslaget innebär att sambandet mellan de båda monumenten kan stärkas och att Förintelsemonumentet kan få en mer framträdande position. Möjligheten kan öka att för fler besökare att bättre uppmärksamma det angelägna budskapet. Stråket kommer dock ej att bli tillgängligt för alla, utan är att betrakta som ett visuellt stråk.

Kontoret är positiv till förslagens utformning och föreslår att stråket, som är kostnadsberäknat till ca 1,2 mnkr genomförs under förutsättning att finansiering för hela stråket kan lösas. Ca 40% ligger på judiska församlingens mark. Kontoret skulle kunna bidra med 700 tkr genom omprioritering av andra angelägna projekt i kontorets verksamhetsprogram trots att denna typ av åtgärd knappast kan sägas ingå i gatu- och fastighetsnämndens kärnverksamhet.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Judiska församlingen har tagit fram ett förslag till symboliskt stråk mellan Raoul Wallenbergs minnesmärke och Förintelsemonumentet (inne på judiska församlingens gård). Förslaget godkändes av Stockholms konstråd den 18 september 2003 under förutsättning att finansiering kan ordnas. Konstrådet har därefter hemställt om gatu- och fastighetsnämndens medverkan för genomförande och finansiering av stråket. Kontorets tjänsteutlåtande i ärendet behandlades i GFN 2004-04-13, varvid ärendet återremitterades. Följande anfördes: "Nämnden ser positivt på möjligheten att anlägga ett visuellt stråk. För att hitta en rimlig lösning får kontoret i uppdrag att tillsammans med kulturförvaltningen och judiska församlingen utforma ett förslag till lösning.

Stråket föreslås gå från synagogan (Kathavet 5) genom Berzelii Parks sydöstra hörn fram till staketet som skiljer parken från Raoul Wallenbergs Torg.

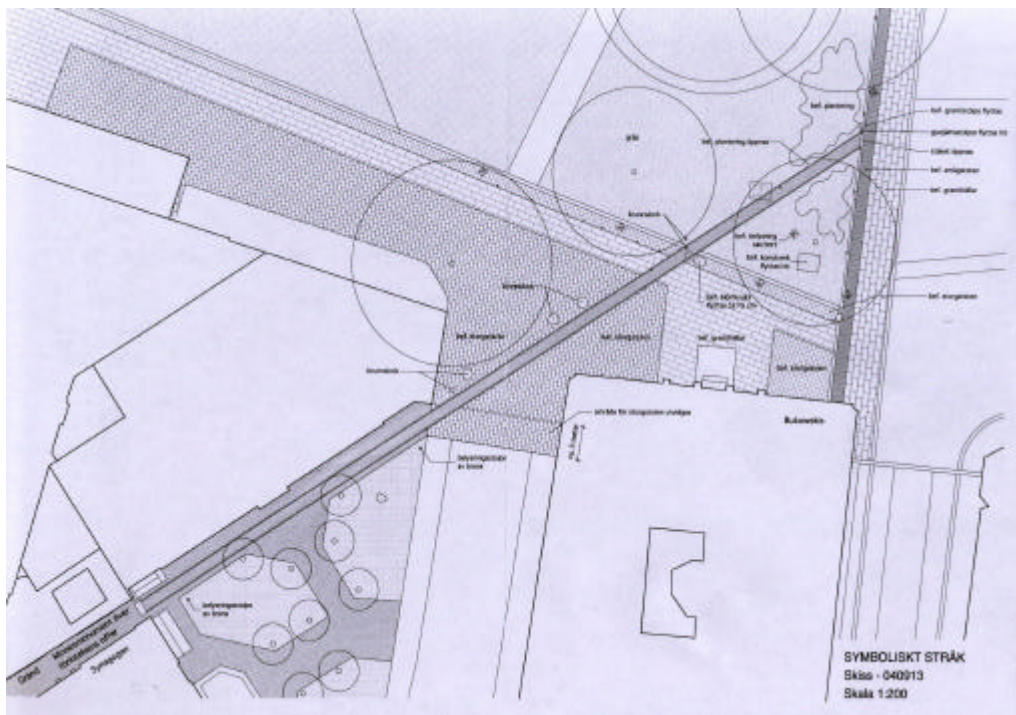
Analys

Förintelsemonumentet ligger bakom Synagogan vid Wahrendorffsgatan. Judiska församlingen har vid flera tillfällen påpekat att detta konstverk är undanskymt och svårtillgängligt och försökt få till stånd en koppling i mellan Förintelsemonumentet och minnesmärket på Raoul Wallenbergs Torg. Kopplingen i form av ett symboliskt stråk skulle enligt församlingens mening kunna stärka sambandet mellan de båda monumenten. Förintelsemonumentet skulle då också få en mer framträdande position och

öka möjligheten för fler besökare att uppmärksamma dess angelägna budskap.

Kontoret har tillsammans med representanter från judiska församlingen och konstkansliet vidareutvecklat församlingens förslag.

Det symboliska stråket föreslås gå från Förintelsemonumentet på församlingens gård, tvärs över det storgatstenbelagda gångstråket, genom Berzelii Parks sydöstra hörn fram till det befintliga gjutjärnsstaketet som skiljer parken från Raoul Wallenbergs Torg. Det ca 80 cm breda stråket beläggs med smågatsten i ett bågmönster och ramas in av sex cm breda järnband. En diskret öppning tas upp i staketet. Öppningen flankeras av gjutjärnsstolpar (som flyttas från annan del av staketet) och markerar det nya stråkets mynning mot torget. I stråkets båda ändar uppsätts informationstavlor.

Stråket går från synagogan längst ner till vänster på kartan tvärs över det storgatstensbelagda gångstråket genom Berzelii Parks sydöstra hörn fram till staketet vid torget. Strax öster därom ligger Raoul Wallenbergs minnesmärke.

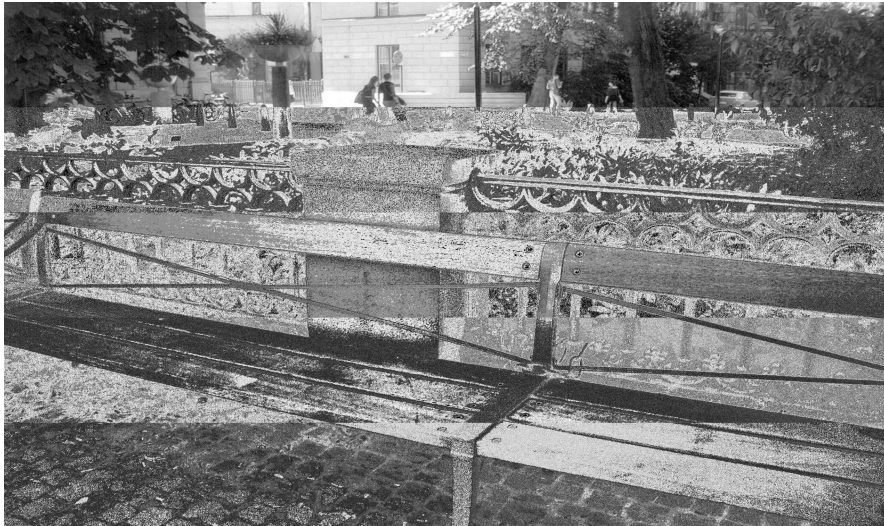
Förslaget innebär att man med enkla och diskreta uttrycksmedel skapar en associationsrik miljö som förmår att antyda det historiska sammanhanget och respektera platsens arkitektoniska karaktär. Denna balansgång mellan form och symbolik kräver en konsekvent och enhetlig gestaltning av platsen med ett väl genomtänkt val av material.

För att kunna genomföra stråket krävs att en ca 10 kvm stor plantering tas bort, konstverk, blomsterurna, pollare och brunnar flyttas. Den befintliga storgatstensytan utökas och läggs delvis om. Grinden till församlingens gård flyttas. En öppning tas upp i det kulturhistoriskt värdefulla staketet som

omger parken. För att få en bra öppning fordras en omflyttning av staketets granit- och gjutjärnsstolpar.

Det är 60 år sedan andra världskriget tog slut och under nästa år 2005 kommer detta att uppmärksammas med utställningar och sammankomster över hela världen. I Sverige kommer "Forum för levande historia" att inviga utställningar om Sveriges agerande för flyktingar under andra världskriget. Judiska museet i Stockholm öppnar en utställning om judars flykt från Danmark och Norge till Sverige 1943. Det är därför församlingens önskemål att det symboliska stråket färdigställs just under 2005.

Om kontoret ska hinna ta fram detaljprojektering och handla upp entreprenör för att stråket ska vara klart till hösten 2005 fordras att kontoret omfördelar resurser från andra angelägna redan beslutade projekt.

Stråket kommer att utgå omedelbart till vänster om granitstolpen . En smal öppning omges av gjutjärnsstolpar. Stråket går tvärs över gräsytan rakt på den befintliga blomsterunan (på pelare) och mot grinden till judiska församlingens gård.

Från judiska församlingens gård går stråket genom grinden och vidare över gångstråket och parkens gräsyta.

Samråd

Samråd har skett med konstkansliet och judiska församlingen, som är mycket positiva och angelägna att förslaget ska genomföras. Förslaget tillstyrks av Norrmalms stadsdelsförvaltning. Kontorets stadsmiljögrupp tillstyrker förslaget.

Konsekvenser

-ekonomiska

Förslaget är kostnadsberäknat till ca 1,2 mnkr. Medel finns ej inrymt i kontorets verksamhetsprogram. Eftersom denna typ av projekt ej hör till nämndens kärnverksamhet är kontoret tveksamt till finansiering av stråket men kommer att försöka inrymma 700 tkr för den del av stråket som ligger på stadens mark. Det kommer att innebära omprioriteringar av andra angelägna projekt inom verksamhetsprogrammet. Ca 40% av stråket ligger på judiska församlingens mark så en samfinansiering måste ske. Judiska församlingen undersöker möjligheterna till sponsring av sin del av projektet.

-måluppfyllelse

Förslaget innebär att man med enkla och diskreta uttrycksmedel skapar en associationsrik miljö som förmår att antyda det historiska sammanhanget och som uppmärksammar förintelsens viktiga budskap.

-kompensation för ianspråktagen grönyta

Den för stråket ianspråktaga grönytan kan ej kompenseras inom detta projekt.

-tillgänglighet

Stråket kommer ej att utformas så att det blir tillgängligt för alla, då dess bredd ej medför att rullstolar kan komma fram. Beläggning med smågatsten är ej heller bra för funktionshindrade. Stråket är dock ej tänkt som ett kommunikationsstråk utan är att betrakta som ett visuellt stråk.

-påverkan på barn

Stråket har ej någon påtaglig påverkan på barn. Möjligen kan deras kunskap om förintelsen förbättras.

-driftkonsekvenser

Behovet av parkskötsel kommer troligen att öka något då fler personer kommer att använda parken just i det sydöstra hörnet. Risk finns att gräsytona runt stråket får ökat slitage.

Kontorets förslag/synpunkter

Kontoret är positiv till förslaget utformning och föreslår att ett symboliskt stråk genomförs under förutsättning att finansieringen av hela projektet kan lösas. Kontoret kan bidra med 700 tkr.

SLUT